

Geografia rural

2014/2015

Codi: 101580

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2501002 Geografia i ordenació del territori	OB	2	2

Professor de contacte

Nom: Nuria Valdovinos Perdices

Correu electrònic: Nuria.Valdovinos@uab.cat

Utilització de llengües

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: Sí

Equip docent

Ricard Morén Alegret

Prerequisits

Haver assolit de forma adequada els coneixements impartits a les assignatures del grau cursades prèviament al llarg del primer curs i el primer semestre del segon curs, en especial, a les assignatures de Geografia Física, Geografia Humana, Economia, Cartografia, Tècniques en Geografia, Demografia i Geografia de Catalunya.

Hi ha programades lectures en anglès el que fa recomanable el coneixement d'aquesta llengua

Objectius

Contextualització: Aquesta assignatura s'imparteix al segon curs del Grau en Geografia i Ordenació del Territori

Objectius de l'assignatura: Anàlisi, comprensió i reflexió sobre el medi rural contemporani, de les seves principals dinàmiques, processos i transformacions socials, culturals, econòmiques, territorials i mediambientals.

Objectius formatius:

1. Introducció als fonaments de la Geografia Rural
2. Característiques bàsiques de l'organització i configuració del sistema agro-alimentari
3. Principals tendències en l'evolució recent de les activitats agràries: encaix territorial i problemàtica econòmica, social i ambiental.
4. Trets definitoris de les polítiques agràries i la regulació de les activitats agràries
5. Principals dinàmiques de l'espai forestal: encaix territorial i problemàtica econòmica, social i ambiental
6. Caracterització de les dinàmiques i tendències demogràfiques al medi rural
7. Transformacions recents als espais rurals: la diversificació i terciarització

Competències

- Analitzar i explicar els esdeveniments del món actual des d'un punt de vista geogràfic.

- Dominar el coneixement teòric necessari per plantejar problemes geogràfics de manera integrada i combinar un enfocament generalista amb una anàlisi especialitzada.
- Que els estudiants sàpiguin aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar les principals dinàmiques del món actual des d'un vessant geogràfic
2. Contrastar i comparar dades geogràfiques rellevants.
3. Interpretar els esdeveniments del món actual a partir de la diversitat física, econòmica, social i cultural.
4. Plantejar problemes sobre la desigualtat, la distribució de la població, la urbanització, etc., al món.
5. Sintetitzar els coneixements adquirits sobre l'origen i les transformacions experimentades pels diversos camps d'estudi de la disciplina.

Continguts

1. La ruralitat com a categoria d'anàlisi geogràfica
2. Configuració i organització del sistema agro-alimentari contemporani
3. Les activitats agràries: transformacions recents, dinàmiques, problemàtiques i encaix territorial
4. La política agrària: lògiques d'intervenció, instruments, institucions i agents
5. L'espai forestal: transformacions recents, dinàmiques, problemàtiques i encaix territorial
6. Dinàmiques i tendències demogràfiques al medi rural
7. Transformacions recents: la diversificació i terciarització del medi rural

Metodologia

Cal tenir en compte que l'assignatura s'imparteix en dues modalitats diferents (presencial i xarxa) i que necessàriament es donen entre elles algunes diferències tant pel que fa al mètode com a les activitats formatives.

Classes de teoria

Classes magistrals: exposicions per part del professor amb suport de les TIC incentivant el debat i la participació dels alumnes

Exercicis dirigits a l'aula: sessions de treball cooperatiu per tal d'il·lustrar i complementar l'exposició d'alguns temes. Resolució d'exercicis, anàlisi de documents, discussió i debat

Exposició dels estudiants: presentació per part dels estudiants dels resultats del treball en grup

Classes de pràctiques

Resolució de casos pràctics: sessions de treball en grup cooperatiu que requeriran una preparació prèvia. Es tracta d'exercicis curts proposats a classe relacionats amb diferents aspectes tractats en el treball en grup

Treball de curs: per grups, els alumnes elaboraran un treball que té com a objectiu aprendre la metodologia de la planificació local estratègica i la seva aplicació en un àmbit d'estudi que presenti característiques típicament rurals. En la modalitat en xarxa el treball és de caràcter individual.

El campus virtual de la UAB a través de les eines de notícies, missatgeria, fòrums, etc. constitueix una eina de suport tant per a les activitats dirigides com per a les activitats autònomes.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes magistrals (Classes de teoria)	28	1,12	1, 3, 4, 5
Exercicis dirigits a l'aula (classes de teoria)	5	0,2	1, 2, 3, 4, 5
Exposicions dels alumnes	1	0,04	1, 3, 5
Resolució de casos pràctics (classes de problemes)	7	0,28	1, 2, 3, 4, 5
Tipus: Supervisades			
Treball en grup	18	0,72	1, 2, 3, 4, 5
Tutories en grup	5	0,2	1, 3, 4, 5
Tipus: Autònomes			
Cerca d'informació	15	0,6	2
Estudi personal	30	1,2	1, 2, 3, 4, 5
Lectura	30	1,2	1, 3, 4, 5

Avaluació

L'assignatura s'avaluarà d'acord amb els següents exercicis previstos:

Exàmens teòrics. Dues proves escrites parcials (20% i 20% respectivament, de la nota final)

Treball de curs i exercicis pràctics (30% i 20% respectivament de la nota final)

Participació (10% de la nota final), la participació tindrà en compte els següents aspectes: assistència a classe, entrega puntual dels exercicis proposats i la participació en els debats a classe. En la modalitat en xarxa en aquest apartat també s'avaluarà la trobada presencial i/o les sortides de camp i la participació als fòrums.

Re-avaluació

La re-avaluació es regeix pels mateixos criteris que l'avaluació. Els estudiants tenen l'opció a una reavaluació sempre i quan es compleixin els següents supòsits:

1- La nota final obtinguda a partir del promig de tots els parcials no hagi superat el 5

2- Haver presentat prèviament tots els exercicis. En el seu defecte i de manera puntual haver presentat un justificant que exposi el motiu (malaltia, etc.) pel qual l'estudiant no ha presentat un determinat exercici o prova.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Exercicis pràctics, informes	20%	2	0,08	1, 2, 3, 4, 5

Participació, debats, presentacions	10%	1	0,04	1, 2, 3, 4, 5
Prova 1	20%	1,5	0,06	1, 3, 5
Prova 2	20%	1,5	0,06	1, 3, 4, 5
Treball en grup	30%	5	0,2	1, 2, 3, 4, 5

Bibliografia

Bibliografia i enllaços web

a) Obres de temàtica rural:

Abbotts, Emma-Jayne; Lavis, Anna (2013), Why we eat, how we eat. Contemporary encounters between foods and bodies, Farnham, Burlington, Ashgate

Alba, Sebastiano; Soler, Eduardo (2012), Més enllà del vi doq Priorat, Barcelona, Mediterrània.

Aldomà, I. (2009) (dir.) Atles de la nova ruralitat, Lleida: FMR. (<http://www.fmr.cat/atles/>)

Aldomà, Ignasi (1999), Amb el permís de Barcelona, l'altra societat urbana. Lleida, Pagès Editors.

Associació d'Iniciatives Rurals de Catalunya (ARCA) i Fundació del Món Rural (FMR) (coords.) (2011) Els moviments migratoris de la joventut rural: què ofereix el mercat laboral rural als i les joves? Odisseu. Programa per al retorn i la inserció laboral de joves al medi rural. Diagnosi: Compilació de Resultats i Recomanacions, Lleida: FMR, ARCA i Universitat de Lleida (http://www.fmr.cat/web3/documentacio/ACTIVITATS/diagnosi_odisseu_cat_2012.pdf)

Bueno i Torrens, David (2009), Convivint amb transgènics, Barcelona, Ominis Cellula : Publicacions i Edicions de la Universitat de Barcelona.

Almerich, J.M.; Hernández, A.(2007) Pobles abandonats. Els paisatges de l'oblit , Valencia: Consell Valencià de Cultura.

Arosemena, Graciela (2012), Agricultura urbana. Espacios de cultivo para una ciudad sostenible, Barcelona, Gustavo Gili.

Busquets i Fàbregas, Jaume (dir.) (2008), Horts urbans i periurbans, Barcelona, Generalitat de Catalunya, Departament de Política Territorial i Obres Públiques.

Camarero, Luis (2009), La població rural a Espanya. Dels desequilibris a la sostenibilitat social, Barcelona, Fundació "la Caixa".

Carmagnani, Marcello; Gordillo de Anda, Gustavo (2000), Desarrollo social y cambios productivos en el mundo rural europeo contemporáneo, México, Fondo de Cultura Económica.

Carson, Rachel L. (2005), Primavera silenciosa, Barcelona, Crítica.

Champion, T.; Hugo, G. (2004) (eds.), New Forms of Urbanization. Beyond the Urban-Rural Dichotomy, Aldershot, UK: Ashgate.

Cloke, Paul; Marsden, Terry; Mooney, Patrick (2006), Handbook of rural studies, Sage, London.

Essex, Stephen et al. (eds.) (2005), Rural change and sustainability : agriculture, the environment and communities ,Wallingford; Cambridge : CABI Publishing.

Cortadellas, Xavier; Pujadó, Judit (coord.) (2012), Els pobles perduts. 30 indrets oblidats de Catalunya, Girona, Edicions Sidillà.

Duncan, Jessica; Medina, F. Xavier (eds.), (2010), *Sistemas agroalimentarios: cap a solucions integrades i sostenibles*, Barcelona UOC.

García Pascual, Francisco (2003), *La lucha contra la despoblación todavía necesaria: políticas y estrategias sobre la despoblación de las áreas rurales en el siglo XXI*, Zaragoza, CEDDAR, Centro de Estudios sobre la Despoblación y el Desarrollo de Áreas Rurales, Jaca, Ayuntamiento de Jaca.

García Ramon, Maria Dolors y Baylina Ferré, Mireia (eds.) (2000), *El nuevo papel de las mujeres en el desarrollo rural*, Oikos-Tau, Vilassar de Mar.

García Sanz, Benjamín (2003), *Sociedad rural y desarrollo*, Madrid, Ministerio de Agricultura, Pesca y Alimentación.

Gómez Espín, José María; Martínez Medina, Ramón (eds.) (2008), *Desarrollo rural en el siglo XXI. Nuevas orientaciones y territorios*, Murcia, Universidad de Murcia, Atica.

González Hidalgo, Marien (2012), *Alimentos kilométricos*, Madrid, Amigos de la Tierra.

Gordi, J. (ed.) (2000), *Boscos i territori*, Girona, Servei de Publicacions de la UdG.

Holloway, Lewis and Kneafsey, Moya (2004) (eds.), *Geographies or rural cultures and societies*, Aldershot, Ashgate.

Lamo de Espinosa, J. (2009), *El nuevo sistema agroalimentario en una crisis global*, Almería, Fundación Cajamar.

Montagut, Xavier; Vivas, Esther (2009), *Del campo al plato. Los circuitos de producción y distribución de alimentos*, Icaria, Barcelona.

Munton, R. (2008), *The Rural. Critical Essays in Human Geography*, Ashgate Publishing Limited.

Narbona Ruiz, Cristina (2000), *Agricultura y medio ambiente*, Barcelona, Galaxia Gutenberg.

Nogués Linares, Soledad (2004) (ed.), *El futuro de los espacios rurales*, Santander, Servicio de Publicaciones de la Universidad de Cantabria.

Norba. Revista de Geografía, (2006), núm. Monogràfic "Desarrollo Rural", vol XI, Cáceres, Servicio de Publicaciones de la Universidad.

Olarieta, José Ramón (2002), (ed.), *Agricultura campesina: otro modelo de desarrollo*, Lleida, Universitat de Lleida.

Pedauyé Ruiz, Julio (2000), *Alimentos transgénicos: la nueva revolución verde*, Madrid, McGraw Hill.

Population, Space and Place (2008), núm monogràfic "International Migration to Non-Metropolitan Areas", 14(6), Wiley, Interscience.

Pérez, María Isabel (2006), *La manzana de Blancanieves. Salud, industria y alimentación*, Barcelona, Icaria.

Porta, Carles (2005), *Tor. Tretze cases i tres morts*, Barcelona, La Campana.

Pulido Fernández, J.I. (ed.) (2008), *El turismorural. Estructura económica y configuración territorial en España*, Madrid, Síntesis.

Reymond, William (2007), *Coca-cola. La investigación prohibida*, Barcelona, Editorial Base.

Regidor, Jesús G. (2000), *El futuro del medio rural en España. Agricultura y desarrollo económico*, Madrid, Consejo Económico y Social.

Robin, Marie-Monique (2008), *El mundo según Monsanto. De la dioxina a los OGM. Una multinacional que les desea lo mejor*, Barcelona, Ediciones Península.

Rodríguez González, Román; Pérez Correa, Edelmira (coord.) (2004), Espacios y desarrollos rurales. Una visión múltiple desde Europa y Latinoamérica, Gijón, Ediciones Trea.

Roca Torrent, Anna; Tous de Sousa, Cristina (2013), Percepcions de l'espai agrari periurbà, Girona, Fundació Agroterritori.

Romero, José (coord.), (2002), Los efectos de la Política Agraria europea. Un análisis crítico, Intermón Oxfam.

Schlosser, Eric (2002) Fast Food. El lado oscuro de la comida rápida. Barcelona, Grijalbo.

Sempere Roig, Jordi (2007), L'Agricultura de les perifèries urbanes : el cas de Barcelona i Tolouse, Barcelona : CTESC.

Smil, Vaclav (2003), Alimentar el mundo. Un reto del siglo XXI, Madrid, Siglo XXI.

Stuart, Tristram (2011), Despilfarro. El escándalo global de la comida, Madrid, Alianza Editorial.

Terrades, Jaume (2004), El boscos de Catalunya. Estructura, dinàmica i funcionament, Documents dels Quaderns de medi ambient, 11, Departament de Medi Ambient i Habitatge, Generalitat de Catalunya.

Tokar, Brian (2004), Gene traders: Biotechnology, world trade and the globalization of hunger, Toward Freedom press.

Vallbona, Rafael (2005), Pirineus en venda, Badalona, arallibres.

Trepat, E.; Vilaseca, A. (2008) Ruralitat i Immigració, Lleida: Fundació del Món Rural (<http://www.fmr.cat/web3/documentacio/ACTIVITATS/Activ%20llibre%20ruralitat%20i%20immigraci%C3%B3.pdf>)

Woods, Michael (2005), Rural geography : processes, responses and experiences in rural restructuring, Publicació London : SAGE.

Woods, Michael (2010), Rural, London, Routledge

b) Revistes especialitzades de temàtica rural

Études Rurales

Journal of Rural Studies

Journal of Peasant Studies

Rur@lités

Rural Sociology

Sociologia Ruralis